

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE DOCTRINA JURISPRUDENȚA — ECONOMIA POLITICĂ
APARE ODATĂ PE SĂPTĂMANĂ SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, C. MEITANI,
N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY

SILIU RĂDULESCU
PRIM-REDACTOR

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

Gr. Ph. — *In cinstirea D-lui C. G. Dissescu.*

Em. Dan. — *Art 48 din legea chirilor. (Schimbarea valutară).*

Tr. Romulus Scriban. — *Retractarea hotărîrilor penale în instanța de opoziție.*

Const. V. Obedeanu. — *Delictul art. 146 din codul penal.*

Jurisprudența Română. — *Inalta Curte de Casație și Justiție, s. III. — Profesori universitari. — Demisiune. — Revizuire. — Consiliul inspectorilor secundari. — Aviz. — Dacă este necesar. (A. C. Cuza cu Ministerul Instrucțiunii).*

Curtea de Apel din Iași, secția I. — Prescripție. — Termen. — Regulamentul de transporturi al C. F. R. (Direcția Generală a C. F. R. cu I. L. Herșcovici).

Tribunalul Ilfov, secția I c.-c. — Contract de împrumut. — Termen. — Casa Rurală. — Sătenii (Stanca Ivan Preda cu Casa Rurală).

IN CINSTIREA D-LUI C. G. DISSESCU

Când un profesor, în belșugul și în avântul cunoștințelor sale întinse și în dragostea pentru cercetare, mereu comunicativă, dovedește în ultima sa prelegere o îmboldire vrednică de o lecțiune de deschidere; când un avocat, osândit prin caprițiul naturei de-a nu se mai folosi în plenitudine de glasul său care mereu a răsunat în toate cauzele mari, a mișcat, a interesat, a învățat câteva generații de avocați și de magistrați, dar care totuși rămâne întreg ca juriscult consultat și ascultat; când unul din marii oratori ai tribunei parlamentare nu intervine niciodată fără ca cuvântarea sa să fie considerată ca un concurs prețios, ar fi poate prematur și prezumțios ca să imităm gestul maestrului care, încă în plină vigoare, s'a hotărît să coboare de pe catedră la ceasul ales de dânsul, și să îndrăznim să facem un portret definitiv, atunci când pana lui, când cugetarea lui, când iubirea ce o poartă pentru atâtea probleme, ne rezervă încă atâtea podoabe.

Trebue mult talent și poate și oarecare tinerețe pentru a întreprinde o asemenea încercare. Inșă bunele intențiuni sunt întotdeauna privite cu indulgență. De aceea, asistând la ultima prelegere a maestrului Dissescu, mi-am adus aminte de o încercare

conisă de mine și m'am apucat s'o caut în hârtiile mele. Am găsit câteva note, care datează de vre-o douăzeci de ani. Timpul acesta va putea servi drept scuză, și toate insuficiențele scrisului vor fi poate iertate în favoarea omagiului. Notele figurând pe pagina albă a unei broșuri, reproducând o conferință în limba franceză asupra «Raționamentului științific și raționamentului oratoric», redau textul în limba franceză.

*

Deux avocats se distinguent, dans leur ardeur égale, par la façon différente dont ils défendent leur cause. Chez Me T. I. tout est analyse, arithmétique, logique; sa plaidoirie est plus élégante, plus serrée, plus froide. L'opération réussit toujours: la mort du malade n'a aucune importance. Chez Me C. D. tout est synthèse, géométrie; la façon tient du poète. Sa plaidoirie est plus vivante et moins probante. La théorie n'intervient que pour entrer dans la peau du personnage: en réalité l'on se passionne pour des états d'âme de la cause que le client ne connaîtra jamais. L'opération émeut toujours; la perte d'un grand procès doit donner des nuits blanches à l'avocat; la réussite, une satisfaction vive et personnelle.

L'erreur du premier ne peut être qu'un sophisme, l'erreur du second portera sur le sentiment de la réalité.

Quand leurs moyens concordent avec le droit, l'un et l'autre arrivent aussi bien à la vérité: le premier par une simple lecture du texte, le second en mettant son effort à justifier la justice de son droit.

Par ailleurs et toutes proportions gardées, l'un a plus du raisonnement scientifique, l'autre plus du raisonnement oratoire; mais la science et l'art se confondent au sommet de la pyramide. A leurs moments de perfection, la comparaison se réduit à un point, et il est impossible de les distinguer l'un de l'autre.

Gr. Ph.

ART. 48 DIN LEGEA CHIRIILOR (Schimbarea valutară)

Art. 48 din legea chiriilor are următorul cuprins:

«In ultimul an al aplicării legii, chiriașul sau proprietarul, va putea cere rectificarea chiriei în raport cu situația valutară din momentul exigibilității ei. Comisiunea arbitrală respectivă se va pronunța în acest caz după procedura specială prevăzută la cap. V § 3».

Scopul urmărit de legiuitor prin acest articol a fost să evite consecințele păgubitoare ce ar fi rezultat, fie pentru proprietari, fie pentru chiriași, dintr-o prea mare creștere sau scădere a leului în al III-lea an dela aplicarea legii, adică în anul 1926.

Din chiar textul legii rezultă că e vorba de o schimbare valutară ivită în cursul anului al III-lea adică dela 27 Martie 1926 până la 23 Aprilie 1927, în comparație cu data de 27 Martie 1924 și nu cu o dată mai veche de 27 Martie 1924.

Spun aceasta pentru că am văzut reclamațiuni ale proprietarilor cari pretind spor de chirie pe motiv că valoarea leului la 27 Martie 1926 e scăzută — zic unii — față cu valoarea leului din anul 1916, sau — zic alții — față cu anul 1920, 1921, etc.

Pretențiunea aceasta nu are nici un temei, pentru cuvântul foarte simplu că sporul fixat de legiuitor la Martie 1924 a avut în vedere toate motivele cari ar fi legitimat dreptul proprietarului la spor, prin urmare și motivul valutar.

Trebue deci dela început pusă la punct această chestiune în sensul că art. 48 are în vedere două date precise și anume data de 27 Martie 1924 și întreg anul 1926 (27 Martie 1926 — 23 Aprilie 1927).

Prin urmare proprietarul care pretinde ca chiria să fie mărită (sau chiriașul care pretinde să fie micșorată), trebue să facă dovadă că diferența valutară există între leul dela 27 Martie 1924 și leul dela 27 Martie 1926 până la 23 Aprilie 1927.

*

Tot din textul art. 48 mai rezultă că el nu poate fi aplicabil decât în caz de schimbare valutară, și nu în alte cazuri, cum ar fi de ex. în caz de scumpire sau eftenire a traiului.

Scumpirea sau eftenirea traiului este un element a căruia lipsă de stabilitate isvorăște nu numai din situația valutară, dar dintr-o mulțime de împrejurări atât de complexe și de variabile, încât este cu neputință să fie luat ca criteriu.

*

Dat fiind scopul urmărit de legiuitor prin art. 48, rămâne să vedem cum se poate aplica în practică intențiunea lui.

Pentru aceasta trebue ținut seamă în primul

rând de faptul că autorul legii chiriilor din 1924, când înscria în lege dispozițiunea din art. 48, avea în vedere o anumită concepție economică și financiară, care era concepția guvernului din care făcea parte și la baza căreia era:

- 1) Stabilizarea leului.
- 2) După stabilizare, revalorizarea lui.

Regularea datoriilor externe și interne, echilibrarea bugetului, o balanță economică activă, convenția făcută cu Banca Națională, și, eventual, un împrumut extern pentru punerea în valoare a bogățiilor țării; iată o serie de măsuri cari în concepția guvernului de atunci erau menite să contribuie la realizarea obiectivului ce urmărea, adică stabilizarea și apoi revalorizarea leului.

În aceste condițiuni dacă la 27 Martie 1924 leul era stabilizat de ex. la 2 centime aur, art. 48 și-ar fi avut aplicațiunea numai în cazul când în anul 1926 leul ar fi crescut de ex. la 4 centime aur și această creștere ar fi rămas și ea fermă, stabilizată. (Firește că ceea ce spun pentru creșterea leului se aplică deopotrivă și pentru scăderea lui).

Mă explic: art. 48 nu poate fi aplicat decât cu condițiune ca leul să reprezinte:

a) O diferență apreciabilă — de justiție — între valoarea lui în aur la 27 Martie 1924, și valoarea lui din cursul anului 1926.

b) Două stabilizări: una la 1924 și alta în cursul anului 1926.

Stabilizarea din 1924 n'ar servi la nimic dacă leul crescut sau scăzut la 1926, n'ar fi asemenea stabilizat. Aceasta pentru motivul foarte simplu că dacă la 1926 leul ar reprezenta într-o zi 2,5 în alta 3, apoi 1,95, ect. ar însemna că dacă justiția — comisiunea arbitrală — ar aplica art. 48, s'ar ajunge la situațiuni absurde fiindcă într-o zi se va admite cererea proprietarului de a se mări chiria fiindcă leul e scăzut, peste câteva zile se va admite cererea chiriașului fiindcă leul e crescut, peste alte câteva zile se va admite din nou cererea proprietarului, etc., etc.

Or, nu este de admis că intențiunea legiuitorului dela 1924 a fost să creeze astfel de situațiuni.

În rezumat, art. 48 nu va putea fi aplicat decât dacă reclamantul, proprietar sau chiriaș, va dovedi:

- a) Că la 27 Martie 1924 leul era stabilizat.
- b) Că în comparație cu data de 27 Martie 1924 (și nu cu altă dată mai veche) există la data de 27 Martie 1926 — 23 Aprilie 1927, o diferență apreciabilă — de comisiunea arbitrală — în plus sau în minus, diferență care să legitimeze cererea de rectificarea chiriei.

c) Că la 1926 leul este ferm stabilizat.

Fără aceste condițiuni precise, repet, art. 48 nu poate fi aplicat.

Em. Dan
Avocat

PROBLEME PENALE

Se poate retracta o hotărâre în instanța de opoziție, pe baza aceluiași acte dela dosar care au servit la darea ei?

S'a pus chestiunea dacă, pe baza aceluiași elemente din dosar care au servit la darea hotărârii, poate instanța să și-o retracteze în urma opoziției inculpatului.

Problema a venit în fața Trib. Covurlui (vezi «Jurisprudența generală» 15/926 p. 696) care a decis afirmativ.

D-l Aurel L. Vidrașcu, distins judecător, combate soluția dată, susținând că o instanță nu poate să și retracteze hotărârea, dacă intervin elemente noi.

Din principiile generale știm că opoziția este o cale de retractare a hotărârilor, dându-se ocazie părților să și spuie ultimul cuvânt.

De obicei, instanțele, fără a mai examina dosarul fiindcă sunt aglomerate peste măsură, resping un apel nesusținut și dau hotărârea cu opoziție.

Atâtea cauze pot surveni peste un om care-l împiedică să vie la înfățișare, ceea ce-l determină să facă opoziție.

Ei bine, poate instanța pe baza aceluiași fapte ce se desprind din dosar să și retracteze hotărârea?

D-l Vintilă Dongoroz, cunoscutul și apreciatul penalist, susține că nu, prin «Jurisprudența Generală» din 1925 sp. 1193 și 1926 sp. 696.

Eu cred că da, instanța poate să și schimbe hotărârea dată, pentru că noul element de apreciere se pot desprinde din expunerea *verbală* a inculpatului, care poate schimba înțelesul depunerii martorilor și a faptelor, deci, din desbaterea orală poate surveni o deviere a părerilor care au prezidat la darea primei hotărâri, ce pot fi numite *noui elemente de apreciere* a împrejurărilor și faptului pus în sarcina pârîtului.

Art. 184 și 203 pr. penală nu rezolvă chestiunea, nici un text nu se opune opiniei mele, nici nu dă dreptate celor cu păreri contrare.

Judecătorul poate face în opoziție o mai largă aplicare a art. 60 c. p., iar această libertate acordată magistratului e în perfectă concordanță cu interesul dreptului penal, ca nu cumva să se dea pedepse injuste care duc la anarhizarea sufletelor.

Iată un inculpat condamnat de judecător pentru furt la 2 ani închisoare. Face apel, iar Tribunalul îi reduce pedeapsa analizând aceleași piese pe care

le-a avut în vedere și prima instanță. Ei bine, nu prezidează aceeași rațiune și în instanța de opoziție? Evident că da, deci, prin apărarea orală a inculpatului, magistratii examinând și apreciind din nou aceleași fapte, pot schimba pedeapsa.

A.... dar apelul nu e o cale de retractare ci de reformare!

Așa este, dar e analogie.

Că în apel sunt alți magistrați, altă instanță care reformează, da, dar nu importă același sau alt om, ci ideea de justiție, care cere aceeași conduită în situații similare.

Ubi eadem ratio eadem lex debetur!

Principiul general e că prin opoziție hotărârea dată se consideră inexistentă, deci, cum se poate susține că instanța nu mai poate da o altă soluție examinând din nou aceleași fapte, când efectul opoziției este devolutiv?

Părerea contrară e și periculoasă, pentru că ea închide magistratului libertatea de apreciere și reflecție, lui trebuindu-i lăsată întreaga putere de acțiune, în conformitate atât cu interesul colectivist cât și al inculpatului, bine înțeles în limitele textelor codului, care, în această materie, nicăieri nu proclamă imperios alte norme de conduită contrare părerii mele.

Traian Romulus Scriban
Președintele Judecătoriei Herța

DELICTUL ART. 46 DIN CODUL PENAL

Articolul 146 din codul nostru penal are un cuprins foarte puțin cunoscut și sensul lui a căutat să fie interpretat chiar și de juriști, cu toate că redactarea este clară și precisă. Partea mai cu seamă ce se referă la delictul comis de particulari s'a socotit căzută în desuetudine.

Art. 146 în această cuprindere zice: „Oricare particular care în numele său va cere, va lua sau va face să i se promită *daruri* sau alte foloase nelegitime spre a *interveni* spre a se face sau a nu se face vreun act din cele privitoare la atribuțiunile aceluia funcționar se va pedepsi cu închisoare dela șase luni până la doi ani și cu amendă valoarea în-doită a lucrurilor luate sau promise“. Se pedepsește deci numai faptul de a te fi dus la o autoritate oarecare, oricât de mare, sau oricât de mică și de a te fi rugat de funcționarul respectiv ca să rezolve o cerere pentru clientul tău, pentru amicul tău, în sensul dorit, și solicitat de tine, chiar și dreaptă, puțin importă, dacă se dovedește că ai făcut aceasta cu interes bănesc, pentru un dar, sau chiar numai că ți s'a promis aceste foloase. Acest text de lege — este luat, ca mai întregul cod penal al nostru, — tot

din legislațiunea franceză, cu diferență că în acea legislațiune el formează un aliniat la un articol și anume la art. 177 care în aliniatele de mai sus pedepsește pe funcționari și în acesta pe particulari, pe când în codul nostru funcționarii pentru mită îi pedepsește separat două articole, 144 și 145.

În codul penal francez pedeapsa e încă și mai mare, căci prescrie închisoare dela un an la cinci ani, pe cnd la noi, numai dela șase luni la un an —; maximumul dela noi e minimumul la francezi. Putem spune că acest text de lege dacă a avut aerul să fie lăsat în părăsire până mai acum câți-va ani, este aproape cel mai sever din codul nostru penal, pentru că simplul fapt al unei rugăciuni de un funcționar dela o autoritate oarecare, oricât de mică, indiferent dacă afacerea s'a făcut ori nu, și fără ca funcționarul să fi fost interesat în chestiune, dacă se dovedește că ai luat un dar sau numai că ai pretins o promisiune, ai comis delictul.

La Francezi unde se vede că au considerat ca un pericol social să nu se corupă funcționarul, și să nu fie supus tentațiunii prin intervenția particularului, au legiferat o pedeapsă și mai mare, dela 1 la 5 ani.

În timpii din urmă, mai cu seamă după război, când aceste intervențiuni au început a se înmulți prin așa zisele afaceri în stil mare, acest articol din condica noastră penală și-a găsit singur denumirea și azi acest delict este în deobște cunoscut sub numele de „delictul de trafic de influență“, adică a se trafica cu influența ta față de cutare funcționar pentru a obține o rezoluție favorabilă. A se pune în valoare influența ta morală, autoritatea ta, față de acela în mâna căruia stă puțința de a rezolva cererea.

Acest text de lege însă așa cum e redactat, a rămas în contradicție cu art. 35 din noua lege a avocaților care zice că: „Avocații înscrși în tablou au dreptul a reprezenta pe altul la autorități...“ adică să-l asiste, să-l însoțească, să vorbească și să intervie pentru el, și toate acestea desigur că profesionistul nu le va face gratuit. Acest text de lege din legea avocaților, a fost combătut la congresul avocaților, el a fost importat din legiuirea ungurească; și cu toate că a fost combătut de congres însă a rămas introdus în legea avocaților din 1923. El este deci în contradicție flagrantă cu dispozițiunile art. 146 din c. p., căci desigur că și avocatul este un particular și ca atare pasibil de art. 146 c. p.

Iată deci pe un avocat care intervine la o autoritate, care însoțește și vorbește pentru un altul, și dacă a primit onorarii, expus a intra în dispozițiile art. 146 c. p. deși pe de altă parte art. 35 din legea sa organică l'ar scuti de această teamă. Ar fi nevoe

imperioasă ca la noua legiferare a codului nostru penal cu ocaziunea unificării legislative să se tranșeze acest conflict dintre dispoziția art. 146 din codul penal și dispoziția art. 35 din legea de organizare și unificare a corpului de avocați.

Const. V. Obedeauu
fost magistrat

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE SECȚIUNEA III

Audiența de la 29 Ianuarie 1926

Președinția D-lui D. G. Tăzlăuanu, Președinte

A. C. Cuza cu Ministerul Instrucțiunii

PROFESOR UNIVERSITAR. — DEMISIUNE. — REVENIRE LA CATEDRĂ. — APROBAREA MINISTERULUI INSTRUCȚIUNII. — ART. 46 DIN LEGEA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SECUNDAR ȘI SUPERIOR. PROFESOR UNIVERSITAR. — DEMISIUNE. — REVENIRE. — DACĂ ESTE NECESAR AVIZUL CONSILIULUI INSPECTORILOR SECUNDARI. — ART. 46 DIN LEGEA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SECUNDAR ȘI SUPERIOR.

1) Potrivit art. 46 din legea învățământului secundar și superior, pentru ca un profesor universitar demisionat să poată reveni la catedră, nu este suficient numai ca el să-și fi manifestat voința de revenire în cursul celor doi ani prevăzuți de acest text de lege, ci mai trebuie să-și dea aprobarea sa și Ministrul Instrucțiunii care este suveran apreciator în această privință și refuzul său nu este supus nici unei cenzurări.

2) Dispozițiunea cuprinsă în art. 46 din legea învățământului secundar și superior, potrivit căreia pentru revenirea la catedră a unui profesor demisionat se cere și avizul consiliului inspectorilor secundari, nu-și are aplicațiunea și în cazul revenirii asupra demisiunii profesorului universitar, ea fiind aplicată numai profesorilor secundari.

No. 110. — Respins recursul făcut de A. C. Cuza în proces cu Ministerul Instrucțiunii.

S'au ascultat D-nii avocați P. I. Ilescu pentru recurent și I. Dumitrescu și Popescu-Necșei pentru intimat.

Curtea deliberând,

Având în vedere că, din motivele de recurs expuse pe larg de către recurent, reiese că se cere declararea ca ilegală a hotărârei Ministerului Instrucțiunii Publice, de a nu fi fost admisă revenirea lui asupra demisiunii, dată sub formă colectivă, din calitatea de profesor al facultății de drept din Iași, când încă n'a expirat cei doi ani dela data demisiunii, în care timp, conform art. 46 din legea instrucțiunii, putea reveni la catedra sa,

Având în vedere că este constant în fapt că recurentul profesor de economie politică la Facultatea de drept din Iași, a demisionat din această calitate odată cu alți colegi ai săi; că această demisiune dată pentru un motiv sau altul, cu un caracter de demonstrare ori protestare, sau fără aceste caractere, a fost primită de Ministerul Instrucțiunii Publice, pe baza dreptului ce acesta îl are dela lege, de a decide asupra unei asemenea demisiuni.

Considerând că, după ce o asemenea hotărâre a fost luată de Minister, recurentul, printr'un act de revenire asupra demisiunii, încredințat studenților, care îl solicitase să revie la catedră, a adus pe această cale la cunoștința Ministerului de Instrucție dorința că în adevăr voește să revie asupra demisiunii sale și să revie la catedră, întemeindu-se întru aceasta pe dispozițiunile art. 46 din legea învățământului secundar și superior.

Dar Ministerul, după ce a cerut inspectorilor secundari, conform aceluiaș text de lege, avizul lor, n'a admis această revenire; în contra acestui fapt, recurentul a pornit recursul de față.

Considerând că, după dispozițiunile art. 46 din legea învățământului secundar și superior, în adevăr un profesor universitar demisionat poate reveni la catedra sa, dacă în timp de doi ani manifestă o asemenea dorință, dacă catedra este încă liberă și dacă Ministerul Instrucțiunii aprobă o asemenea cerere.

Considerând că deși în adevăr, din modul cum el este formulat, art. 46 în urma modificării lui, se cere și avizul favorabil al Consiliului inspectorilor secundari și în cazul revenirii asupra demisiunii profesorului universitar, totuși o asemenea dispozițiune este aplicabilă numai profesorilor secundari, — ea nu-și poate găsi aplicațiune pentru profesorii universitari, — cari pentru rolul însemnat ce-l au de îndeplinit pentru demnitatea de care trebuie să fie înconjurați, sunt nesusceptibili de a fi controlați în activitatea lor universitară de un corp de inspectori, și în orice caz necontrolabili de un corp compus din elemente dintr'un învățământ inferior celui universitar.

Că, dar, față cu aceasta, de avizul Consiliului inspectorilor secundari, în cazul revenirii la catedra vacantă a unui profesor universitar, nu este nevoie.

Considerând că, pentru ca o revenire la catedră a profesorului universitar demisionat să producă efecte, urmează să fie urmată de aprobarea ministerului Instrucțiunii, aprobare cerută în mod firesc prin dispozițiunile formale ale art. 46 din legea învățământului secundar și superior.

Considerând că, fiind necontestat că nu singura voință a profesorului universitar demisionat, fără

aprobarea reprezentantului legal al intereselor școlare, a Ministerului Instrucțiunii Publice, operează și decide de soarta unei catedre universitare vacante prin demisiunea titularului, ci cât timp ea este încă vacantă, numai întrunirea ambelor voințe, a profesorului titular demisionat și a ministrului Instrucțiunii Publice, hotărăște: nu se poate deci vorbi de efectele unilaterale ale voinței profesorului demisionat, de a reveni la catedră, ca să producă efectele concursului de voință legalmente cerute.

Considerând că, de îndată ce recurentul Cuza, demisionând din calitatea de profesor universitar, a revenit asupra hotărârii sale, în decursul termenului de doi ani prevăzut de lege și cât timp catedra era încă vacantă, dar ministrul Instrucțiunii nu și-a dat aprobarea sa, refuzul acestuia, nesupus niciunei cenzurări, nu poate constitui un motiv legal de anulare a măsurii acestuia, și ca atare recursul făcut este nefondat și urmează a fi respins ca atare.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN IAȘI S. I

Audiența de la 11 Octombrie 1924

Președinția D-lui D. Volansch¹, Prim-Președinte

Direcția Generală a C. F. R. cu I. L. Herșcovici

PRESCRIPTIE. — TERMEN. — DACĂ POATE FI ANTICIPAT PRELUNGIT PRIN CONVENȚIA PĂRȚILOR. — ART. 5 ȘI 1838 C. CIVIL. — ART. 956 COD. COM. ȘI ART. 80 DIN REGULAMENTUL DE TRANSPORT AL C. F. R.

Când părțile convin de mainainte ca să prelungească termenul prevăzut de lege pentru îndeplinirea unei prescripțiuni, această prelungire echivalează cu o renunțare anticipată la prescripție, interzisă în mod expres de art. 1838 cod. civ. care nu face nici o distincție dacă prescripția la care se renunță este achizitivă sau liberatorie și nici în ceea ce privește durata ei.

Prin urmare, sunt inaplicabile dispozițiunile art. 80 din regulamentul de transport al C. F. R., prin care Direcția a prelungit termenul de șase luni prevăzut de art. 956 cod. com. la acel de un an, întrucât prin aceasta a renunțat în mod anticipat la termenul legal.

No. 03. — Admis apelul declarat de Direcțiunea Generală a C. F. R. în contra sentinței comerciale cu No. 48 din 3 Martie 1924 a Tribunalului Iași s. III, în proces I. L. Herșcovi.

S'au ascultat D-nii avocați V. Bulgaru pentru apelantă și M. Moscovici pentru intimat.

Curtea,

Asupra apelului făcut de Direcțiunea Generală a Căilor Ferate Române contra sentinței comerciale No. 48 din 3 Martie 194, a Tribunalului Iași, secția III-a, prin care s'a admis în parte opoziția făcută de I. L. Herșcovici și în consecință a admis acțiunea introdusă de numitul, obligând pe Direcțiunea Generală a C. F. R. să plătească reclamantului suma de douăzeci și opt mii cinci sute lei valoarea semințelor stricate; trei mii patru sute opt zeci și șapte lei cheltueli de transport; două mii cinci sute opt zeci și unu lei cheltueli de antrepozit, în total 34568 lei cu procente comerciale de 6% pe un an dela 3 Mai 1922 până la achitare.

Având în vedere că din actele aflate la dosar și debaterile urmate în cauză, se constată în fapt următoarele: In luna Iunie 1921, reclamantul intimat I. L. Herșcovici, încarcă la Arad un vagon cu semințe de bostan pe adresa firmei „Banca Românească” și cu destinația la Nepolocăuți. La sosirea vagonului în stațiunea de destinație, în Iulie acelaș an, se constată de personalul C. F. R. că conținutul de sămânță de bostan era mucegăit și în mare parte putrezit.

Că intimatul la 3 Mai 1922, introduce acțiunea de față contra apelantei Direcția C. F. R. care i s'a admis în parte de Tribunal prin sentința apelată.

Având în vedere că prin jurnalul Nr. 1376 din 7 Iulie 1924 al acestei Curți s'a declarat divergență în ceia ce privește prescripțiunea acțiunii de față.

Având în vedere că apelanta în desvoltarea motivelor sale de apel susține în primul loc că acțiunea este introdusă peste termenul de 6 luni prevăzut de art. 956 c. com. și deci este prescrisă. Că deși prin regulamentul de transport al C. F. R. se prevede că termenul de prescripțiune este de un an, acest regulament însă nu poate fi aplicat în speță întrucât nu întrunește condițiunile cerute prin constituție de a fi sancționat și promulgat și în al doilea loc că acest regulament găsindu-se în contradicție cu legea comercială aceasta din urmă cată a fi aplicată iar nu regulamentul care prevede o prescripțiune mai lungă decât cea prevăzută de art. 956 c. com.

Având în vedere și opunerile intimatului că acțiunea a fost introdusă în termenul prevăzut de art. 80 din regulamentul de transport a C. F. R. publicat în „Monitorul Oficial” No. 32 din 15 Mai 1920. Că prescripția prevăzută de art. 956 c. com. nu este de ordine publică, astfel că părțile pot conveni să lungească sau să micșoreze termenul prevăzut în lege.

Având în vedere că chestiunea în discuțiune și care a făcut obiectul divergenței este, dacă părțile pot de comun acord, fie prin convenție fie printr'un

regulament de administrație să prelungească în mod anticipat durata prescripțiunei prevăzută de o dispozițiune expresă a unei legi generale.

Având în vedere că Direcțiunea Generală a C. F. R. prin regulamentul publicat în Monitorul Oficial No. 32 din 15 Mai 1920 relativ la transporturile pe căile ferate române a prevăzut prin art. 80, ca acțiunile derivând din contractul de transport se prescriu prin termen de un an, prelungind astfel cu șase luni termenul de prescripțiune prevăzut de art. 956 c. com. pentru astfel de acțiuni.

Considerând că, în principiu, prescripțiunea fiind o instituție de ordine publică, potrivit art. 5 c. civ. părțile nu pot deroga de la dispozițiunile legilor care determină durata prescripțiilor. Că în baza acestui principiu s'a prevăzut și regula înscrisă în art. 1838 c. civ. că nu se poate renunța la prescripțiune decât după îndeplinirea ei, fiindcă în acest caz nu mai poate fi vorba decât de un interes particular, acel ce este protejat de o prescripțiune îndeplinită, poate să se servească sau nu de acest drept pe care îl dă legea.

Că atunci când părțile convin de mai înainte, ea să prelungească termenul prevăzut de lege pentru îndeplinirea unei prescripțiuni, această prelungire echivalează cu o renunțare anticipată la prescripție, interzisă în mod expres de art. 1838 c. civ. care nu face nici o distincție, dacă prescripția la care se renunță este achizitivă sau liberatoare și nici în ceia ce privește durata ei.

Că așa fiind, în speță direcțiunea generală a C. F. R. prin regulamentul său de transport prelungind termenul de șase luni prevăzut de art. 956 c. com. la acel de un an a renunțat în mod anticipat la termenul legal, ceia ce conform principiilor expuse îi era interzis, așa că dispozițiunea înscrisă în art. 80 din acel regulament este inaplicabilă.

Considerând că în fapt se constată că marfa încărcată și expediată de intimat a ajuns la destinație în Iulie 1921, iar acțiunea este introdusă la Tribunal în ziua de 3 Mai 1922, deci după expirarea termenului de șase luni prevăzut de art. 965 c. com. și prin urmare această acțiune este prescrisă.

Că așa fiind, apelul făcut de Direcțiunea generală a C. F. R. este întemeiat și urmează a se admite ca atare, reformând în totul sentința tribunalului și în consecință a se respinge acțiunea introdusă de I. L. Herșcovici ca fiind prescrisă.

Pentru aceste motive, redactate de d. Consilier M. Hraalamb, admite apelul.

Semnați: *D. Volanschi, M. Ionescu-Ghinea, C. A. Gorgos, C. Macri, M. Haralamb.*

TRIBUNALUL ILFOV, S. I civ.-cor.

Audiența dela 2 Iunie 1926

Președinția D-lui Siliu Rădulescu, Președinte

Stanca Ivan Preda și alții cu Casa Rurală

TERMEN. — CONTRACT DE ÎMPRUMUT. — ÎN FAVOAREA CUI ESTE STIPULAT TERMENUL. — CONTRACTE DE ÎMPRUMUT INTERVENITE ÎNTR-UN SĂTENI ȘI CASA RURALĂ. — ART. 1024 ȘI 1576 C. CIV. — ART. 1 DIN LEGEA CASEI RURALE.

Cu toate că se decide de obicei că în împrumutul cu dobândă termenul poate fi considerat ca stipulat și în favoarea creditorului, care poate să aibă interes să-și mențină capitalul plasat înainte, și deci acesta este în drept să refuze a primi plata cu anticipație, totuși nu tot astfel se poate decide și cu privire la contractele de împrumut intervenite între săteni și Casa Rurală, deoarece această instituțiune potrivit art. 1 din legea ei organică a fost creată numai pentru înlesnirea creditului necesar pentru ca țărani români cultivatori de pământ să poată cumpăra pământuri, astfel că termenul prevăzut în aceste contracte de împrumut este stipulat numai în favoarea sătenilor cultivatori ca debitori.

No. 564. — Admisă acțiunea intentată de către Stanca Niculae Ivan Preda și alții în proces în Casa Rurală.

S'au ascultat D-nii avocați I. Calmuschi pentru reclamant și Em. Dendrinu pentru părți.

Tribunalul,

Asupra acțiunii de față intentată cu petiția înregistrată la No. 14729/926 de către Stanca Niculae Ivan Preda, în calitate de tutoare legală a minorilor rămași în urma defunctului Niculae Ivan Preda, Stan C. Dumitrescu, Constantin Paraschiv, toți locuitori din comuna Crângurile, județul Vlașca, reprezentați prin avocat Ion Calmuschi, prin care cheamă în judecată pe pârta Casa Rurală, pentru ca în conformitate cu dispozițiunile art. 607 pr. civilă să se pronunțe față de aceasta, validarea ofertei de plată și consemnățiunii ce i-au făcut pentru suma de lei 144.888 bani 37 ce se află astăzi consemnată prin recipisa Casei de Depuneri cu No. 64068/926 depusă la Corpul de Portărei al Tribunalului Ilfov la dispoziția Casei Rurale.

Având în vedere actele dela dosar, susținerile orale și scrise ale părților.

Având în vedere că în fapt se constată următoarele :

Prin actul autentificat de Tribunalul Vlașca la No. 1374/914 și înscris la No. 103/914 reclamantii s'au împrumutat dela Casa Rurală cu sumele de bani prevăzute în acest act și conform tabloului anexat la act, pentru a căror garantare au constituit ipotecă asupra loturilor ce le-au cumpărat tot de la aceea Casă.

Conform actului de împrumut ipotecar, datoria trebuia plătită în 50 de ani, din care s'a și plătit de reclamantii 22 de rate semestriale cu dobânzile aferente și cheltuelile de administrație prevăzute în act.

Reclamantii voind însă a achita prin anticipație și restul celor 78 de rate împreună cu dobânda și cheltuelile de administrație corespunzătoare, Casa Rurală le-a refuzat primirea, ceea ce a determinat pe reclamantii, să facă ofertă reală de plata sumei de lei 144.882 bani 50 care reprezintă plata cu anticipație a celor 78 de rate semestriale cu dobânzile de 5% și cheltuelile de administrație de 0,50 bani la această sumă până la 1 Iulie 1926.

Cum Casa Rurală a refuzat să primească această sumă și în urma ofertei reale, reclamantii au consemnat această sumă pe comptul și la dispoziția Casei Rurale, depunând recipisa la Corpul Portăreilor Trib. Ilfov.

În urma acestora, reclamantii au intentat acțiunea de față prin care cer validarea acestei oferte reale, în conformitate cu dispozițiile art. 1114 cod. civil și 604 și următorii din procedura civilă.

Considerând că într-adevăr potrivit acestor texte de lege, când creditorul unei sume de bani refuză de a primi plata, debitorul poate să-i facă ofertă reală urmată de consemnățiune care ține în privința debitorului, pe care îl liberează, loc de plată; Tribunalul urmând ca apoi, în urma cererii ce i s'ar face pe cale principală să întărească sau să anuleze această ofertă.

Având în vedere că în speță însă, creditoarea Casa Rurală, se opune la admiterea acțiunii de față și deci și la validarea ofertei reale, pe motiv că nu poate fi forțată a primi plata cu anticipație a ratelor împrumutului ipotecar, deoarece termenul de plată prevăzut în act, este stipulat nu numai în favoarea debitorilor reclamantii ci și a ei ca creditoare.

Considerând că potrivit art. 1024 c. civil termenul este presupus totdeauna că s'a stipulat în favoarea debitorului dacă nu rezultă din stipulațiune sau din circumstanțe că este primit și în favoarea creditorului.

Având în vedere că în speță nu numai că din act sau din alte circumstanțe cum spune legea, nu rezultă că termenul este stipulat și în favoarea creditoarei Casa Rurală, dar încă rezultă contrariul din

însăși legea organică în virtutea căreia s'a contractat împrumutul de față.

Considerând că într'adevăr dacă se decide de obicei că în împrumutul cu dobândă termenul poate fi considerat ca stipulat și în favoarea creditorului care poate să aibă interes să-și mențină capitalul plasat înainte, nu tot astfel se poate zice și în speță, căci din întreaga economie a legii Casei Rurale, rezultă că această instituție a fost creată pentru înlesnirea sătenilor, iar nu pentru specularea fondurilor Casei Rurale.

Considerând că aceasta rezultă din simpla citire a art. 1 din legea Casei Rurale care glăsuște: «Se înființează, sub denumirea de «Casa Rurală» o instituție având de scop principal înlesnirea creditului necesar pentru ca țăranii români, cultivatori de pământ, să poată cumpăra pământuri».

Că în aceste condițiuni nu poate fi îndoială că termenul prevăzut în contractele de împrumut intervenite între Casa Rurală și sătenii cultivatori de pământ, este stipulat numai în favoarea acestora ca debitori, deoarece după cum spune legea, împrumutul se acordă pentru ca țăranii cultivatori de pământ să găsească cu înlesnire creditul necesar pentru ca să cumpere pământuri, iar nu pentru specularea și fructificarea unui capital, ca în operațiunile de împrumut făcute de instituțiunile bancare obicinuite.

Că astfel fiind, acțiunea de față prin care reclamanții tind la validarea ofertei reale pe care au făcut-o Casei Rurale, urmează a fi admisă și prin consecință au a fi considerați ca liberați față de această instituție de sumele de bani ce-i datorau în virtutea actului de împrumut ipotecar.

Pentru aceste motive, admite acțiunea.

Semnat: *Siliu Rădulescu.*

ERATĂ

În articolul *Baroul nostru*, apărut în «Dreptul», din 27 Iunie 1926 — se va citi:

Coloana I, rândul 10 — în loc de «constituție fizică» — construcție fizică.

Aceeași coloană, rândul 13 — în loc de «luminată» — eminență.

Coloana II, rândul 13, în loc de «restrânsă în» — restrânsă la.

Aceeași coloană, rândul 16, în loc de «emoții juridice» — ecuații juridice.

Aceeași coloană, rândul 17 — în loc de «Zeuleanu» — Neculeanu.

BIBLIOGRAFIE

A apărut:

În *Memoriile Secțiunii Istorice a Academiei Române* interesanta comunicațiune cu subiectul:

Șaizeci de ani de cod civil

de

Andrei Rădulescu

Membru al Academiei Române

Tip. Cultura Națională, București.

* * *

A APĂRUT:

STUDII JURIDICE

DE

N. GEORGEAN

JUDECĂTOR DE SEDINȚĂ LA TRIBUNALUL ILFOV

Cuprinzând:

Studii de Drept Civil, Procedură Civilă, Drept Penal, Procedură Penală, Drept Comercial

P R E Ț U L 2 5 0 L E I

Comenzile întovărășite de cost, la care se adaugă suma de 15 lei pentru transport recomandat, se vor adresa autorului în București, Strada Verde No. 3 (prin Strada Doctor Felix) și la Administrația Revistei Judiciare „CURIERUL JUDICIAR”, București Strada Artel No. 5.

Librăriile se vor adresa direct autorului, având un rabat de 200/0

* * *

HOTĂRĂRI JUDECĂTOREȘTI

de C. S. BALLAN,

Judecător cu rang de Consilier de Curte. Ediția II. revăzută și augmentată cu o prefață și adnotații ale mult regretatului profesor D. Alexandresco, etc.

Administrația revistei roagă pe d-nii abonați în întârziere a'i trimite cât mai neîntârziat costul abonamentului rămas neachitat.
Tabla de materii pe anul 1925 a apărut și se trimite abonaților în curent cu plata abonamentului.